

СПРАВКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА МОНИТОРИНГОВИТЕ ПРОГРАМИ ПРЕЗ 2006 г.

Справката е изготвена въз основа получената¹ в ИАОС информация за обслужването на НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ НА ОКОЛНАТА СРЕДА до 31.03.2007г.

ВЪЗДУХ Национална система за контрол качеството на въздуха

Техническо състояние на Националната автоматизирана система за контрол качеството на атмосферния въздух през 2006 год.²

Регистрирани проблеми, свързани с дейността на Националната автоматизирана система за контрол качеството на атмосферния въздух

Националната система за мониторинг (НСМ) на качеството на атмосферния въздух (КАВ) се състои от 54 стационарни пункта, в т.ч. 26 пункта с ръчно пробонабиране и последващ лабораторен анализ, 15 автоматични измервателни станции (АИС), 9 ДОАС системи, разположени в градовете Свищов, Никопол, Русе, Силистра, Бургас и Ст. Загора (с. Могила), както и 4 АИС за мониторинг на КАВ в горски екосистеми (Рожен, Юндола, Витиня и Старо Оряхово). Пунктовете за контрол качеството на атмосферния въздух са разположени в 33 населени места.

В НСМ на КАВ ежедневно се контролират концентрациите на основните показатели: общ прах, фини прахови частици (ФПЧ10), серен диоксид, азотен диоксид/азотни оксиди, въглероден оксид, озон, бензен, олово, кадмий и арсен. Допълнително, според характера и източниците на емисии в отделни райони от територията на страната се контролират специфичните показатели: фенол, амоняк, аерозоли на сярна киселина, хлор, хлороводород, толуол, ксилол, стирол, сяровъглерод, сероводород, метан и неметанови въглеводороди.

Контролират се и следните метеорологични параметри: скорост и посока на вятъра, атмосферно налягане, обща слънчева радиация, влажност и температура на въздуха.

Всички автоматични станции (АИС и ДОАС) работят в непрекъснат режим на работа (24 часа), като данните за КАВ от тях постъпват в реално време в съответните регионални диспечерски пунктове (регионални бази данни в РИОСВ) и в централния диспечерски пункт в ИАОС София - Националната база данни за КАВ.

Ръчните пунктове за мониторинг на въздуха работят само в светлата част на денонощието (4 пробовземания на ден, 5 дни в седмицата).

През 2006 год. в Националната автоматизирана система за контрол качеството на атмосферния въздух са констатирани технически проблеми в дейността на някои автоматични измервателни станции (АИС) и/или отделни анализатори, проблеми с комуникациите и преноса на данни между АИС, РДП в РИОСВ и ЦДП в ИАОС.

Причините за регистрираните проблеми основно се дължат следното:

---

¹ Информацията в Националната база данни по електронен път или като протоколи, справки и др. - на хартиен носител от Централната и Регионалните лаборатории на ИАОС и РИОСВ

² Настоящата справка е изготвена въз основа на месечните доклади на РЛ и РИОСВ за работния статус на АИС.

- липса на консумативи, резервни части и сервизно обслужване, поради прекратени тържни процедури през 2005 год.;
- липса на достатъчен персонал в някои РЛ. В РЛ Ст. Загора, Варна и Пловдив един експерт отговаря едновременно за експлоатацията на стационарна АИС и за обслужването на годишния график на мобилна автоматична станция).

Подробна информация за констатираните технически проблеми в дейността на някои автоматични измервателни станции (АИС) и/или отделни анализатори, проблеми с комуникациите и преноса на данни е представена в Приложение 1.

Предприети мерки за подобряване на дейността на мрежата за контрол на качеството на атмосферния въздух през 2006год.

1. Подобряване на контрола върху дейността на НСМ на КАВ

1.1 През м. ноември 2006 год. завърши изпълнението на проект по програма ФАР BG03IBEN03 „Изграждане на система за контрол качеството на данните, получавани от измерванията на КАВ и емисии на вредни вещества във въздуха”.

Проектът е одобрен от Делегацията на ЕС. Постигнати са следните основни резултати:

- Въведена система за осигуряване качеството на данните от измерванията на качеството на атмосферния въздух и на емисии на вредни вещества във въздуха.
- За оперативно въвеждане на процедурите за осигуряване на качеството на данните са изготвени две заповеди на Министъра на ОСВ, със съответните приложения към тях:
  - Процедури за проверка и осигуряване качеството на измерванията;
  - Процедури за проверка и осигуряване качеството на данните;
- Калибровъчната лаборатория (КЛ) на ИАОС е въведена в ефективна експлоатация.;
- Разработен е План за бъдещо развитие на КЛ в съответствие с изискванията на европейското и национално законодателство;
- Всеки месец РИОСВ и РЛ изготвят по унифициран формат справка за дейността на АИС, която се изпраща в ИАОС и в Дирекция «ОЧВ», МОСВ.

1.2 През м. ноември 2006 год. завърши изпълнението на проект по програма ФАР ТГС BG2003/005-631.03 „Изготвяне на съвместни програми за управление качеството на атмосферния въздух в граничните българо-румънски градове по Долен Дунав”. Проектът е приет от УС и е одобрен от Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

Проектът е третата стъпка от българо-румънското сътрудничество за подобряване качеството на атмосферния въздух в граничните градове по Долен Дунав.

Резултатите от проекта са:

- Съвместна програма за управление на качеството на въздуха на границата България – Румъния по долен Дунав, за намаляване на емисиите и достигане на установените стандарти за качество на въздуха;
- Оценка на съществуващото оборудване на системата за мониторинг на качеството на въздуха, методи и изградена мрежа и наличните данни за качество на въздуха и дисперсионни модели (за сравнение със законодателството на ЕС за качество на въздуха);
- Оценка на качеството на атмосферния въздух (КАВ), в съответствие с Директива 96/62/ЕС и четирите “дъщерни” директиви в района на границата България – Румъния по долен Дунав;
- Инвентаризация на емисиите във въздуха и кадастър по границата България – Румъния по долен Дунав;

- Краткосрочен план за действие за случаите на превишения на установените прагове, съгласно чл. 7 на Директива 96/62/ЕС за района на всяка от 4-те български общини (Никопол, Свищов, Русе и Силистра) координирани със съответните планове за действие на общините Турну Мъгуреле, Зимнич, Гюргево и Калараш);
- Дългосрочен план за действие (програма, в съответствие с чл. 8 от Директива 96/62/ЕС за районите на всяка от четирите български общини (Никопол, Свищов, Русе и Силистра);
- Ръководство за обучение за ползване от местните власти и РИОСВ
- Обучен състав от общините и МОСВ по въпросите на управление на КАВ (МОСВ, включително ИАОС и РИОСВ, и 8 общини).

1.3. През 2006 год. в рамките на проект по програма ФАР BG03IBEN03 „Изграждане на система за контрол качеството на данните, получавани от измерванията на КАВ и емисии на вредни вещества във въздуха” бяха проведени 7 обучителни семинара с експерти от РИОСВ и ИАОС (РЛ). Основно темите на семинарите бяха следните:

- Осигуряване качеството на измерванията на ФПЧ;
- Повишаване достоверността на данните, получавани от Националната автоматизирана система за контрол качеството на въздуха в реално време;
- Осигуряване качеството на измерванията в системата на МОСВ - калибриране и поддръжка на анализаторите в АИС.
- Прилагане изискванията на Европейското законодателство в областта на опазване чистотата на атмосферния въздух.
- В края на 2006 год. допълнително бяха проведени два семинара с началниците на отдели РЛ, както и с операторите на АИС за прилагане изискванията на двете заповеди на Министъра на ОСВ за осигуряване качеството на измерванията и проверка и осигуряване качеството на данните.

1.4. В края на 2006г. се проведаха тържни процедури за сервиз, доставка на оборудване, калибровъчни газове, резервни части и консумативи, като подробна информация за проведените търгове е представена в Приложение 2.

Отчет за изпълнение на графици на мобилните станции за контрол качеството на атмосферния въздух, утвърдени от МОСВ

Мобилните станции се използват за извършване на допълнителни измервания в райони, в които липсват или е ограничен броя на стационарните пунктове, както при аварийни ситуации, поръчки от държавни и общински организации.

За подобряване дейността на МАС, както и за получаване на по-представителна информация за районите, в които е необходимо да се изготвят програми за намаляване нивата на замърсителите, МОСВ, ИАОС, РЛ и РИОСВ ежегодно изготвят годишен график за работа на МАС в т.ч. и финансовите средства за изпълнението му. Графикът е утвърден от министъра на ОСВ и е изпратен в РЛ за изпълнение. При изготвянето на графика за 2006 год. е взето предвид следното:

- районите за измерване са определени съгласно утвърдения от МОСВ Списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух;
- честотата и продължителността на измерване са определени съгласно изискванията на утвърдената от МОСВ Инструкция за предварителна оценка на качеството на въздуха;
- предвидени са допълнителен брой дни за извънредни измервания, аварийни ситуации, поръчки от държавни и общински организации и др.;
- предвидени са достатъчен брой дни за калибриране, профилактика и подготовка за измерването;

- всички МАС трябва да изпълняват Програма за измервания качеството на въздуха, аналогична на тази, изпълнявана в Перник през 2001 год. по съвместен Българо – германски проект;

През 2006 год. в ИАОС е постъпила следната информация за дейността на МАС за контрол КАВ³:

Изпълнение на графика на мобилните станции за КАВ

<u>Мобилни станции</u>	<u>Райони за оценка и управление КАВ</u>	<u>Райони за оценка и управление КАВ</u>
ИАОС и Регионални лаборатории	График 2006 год.	Извършени измервания през 2006год.
Варна	1. РОУКАВ Варна (за община Белослав) – 40 дни 2. РОУКАВ Варна (за община Девня, кв.Повеляново) – 40 дни 3. РОУКАВ Провадия - 40 дни 4. РОУКАВ Търговище – 30 дни	54 дни 26 дни 56 дни -
Пловдив	1. РОУКАВ Пловдив (общини Родопи и Асеновград) – 40 дни 2. Пещера – 25 дни 3. Пазарджик – 25 дни Допълнителни измервания: 4. Първомай – 10 дни Паралелни измервания: 5. Паралелно измерване на КАВ в района на АИС Евмолпия – 14 дни 6. Паралелно измерване на КАВ при АИС Куклен - 10 дни 7. Сопот – 20 дни	34 дни 12 дни 15 дни 17 дни 18 дни 8 дни 17 дни
Плевен	1. РОУКАВ Видин – 50 дни 2. РОУКАВ Левски – 50 дни 3. РОУКАВ Козлодуй (Козлодуй, Оряхово, Мизия) – 50 дни	20 дни - 25 дни
Русе	1. Горна Оряховица – 50 дни 2. Габрово – 50 дни 3. РОУКАВ Разград /общини Разград, Исперих и Кубрат/ – 50 дни	40 дни 45 дни 50 дни
Ст. Загора	1. РОУКАВ Бургас (кв. Лозово, к-с Славейков, с. Братово) - 40 дни 2. РОУКАВ Кърджали – 50 дни	20 дни 19 дни

³ Протоколите от измерванията на КАВ с мобилните станции през първото и второто шестмесечие се съхраняват в ИАОС

	3. РОУКАВ Несебър и РОУКАВ М.Търново (Царево, Поморие, кк „Слънчев бряг) - 40 дни Допълнителни измервания: 4. Паралелно измерване на КАВ при АИС П. Градец (ТЕЦ МИ 2) - 10 дни Извънредни задачи: 5. с. Борилово – неопределено време с.Ново село - неопределено време	- 5 дни 11 дни
ИАОС	1. РОУКАВ Етрополе - 30 дни 2. РОУКАВ Разлог - 30 дни 3. РОУКАВ Самоков – 20 дни	30 дни 30 дни 20 дни

Заклучение:

През 2006 год. мониторингът е изпълнен съгласно утвърдения от министъра на околната среда и водите график. Изключение правят мобилните автоматични станции в РЛ Стара Загора и РЛ Плевен, които с нареждане на МОСВ извършват извънредни измервания в района на военен полигон "Змейово". Във връзка с необходимостта от решаване на проблемите с качеството на атмосферния въздух в района на гр. Стара Загора на работна среща при Президента на Р. България се взе решение за инсталиране на две нови автоматични станции в района на полигона. До тяхното инсталиране контролът на качеството на въздуха ще се изпълнява от двете мобилни автоматични станции. Поради тази причина МАС Ст. Загора не е извършила годишния си график, в т.ч. в РОУКАВ Несебър и РОУКАВ М.Търново. Същото важи и за МАС Плевен. През 2006 год. МАС Варна не е извършила измерване в РОУКАВ Търговище поради повредата на климатика в МАС.

Емисионен контрол

Инструментален контрол

В изпълнение на изискванията на Наредба №6/99 год. за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници, ИАОС, съгласувано с РЛ, РИОСВ и МОСВ изготви График на предприятията с източници, подлежащи на контролни измервания от РИОСВ. Графикът е утвърден от Министъра на ОСВ и е изпратен в РЛ и РИОСВ за изпълнение, като се има предвид следното:

- предприятията, подлежащи на контролни измервания от съответната РИОСВ се контролират един път годишно. При промяна вида на горивните уредби, горивата или други технологични промени ще се извършват измервания два пъти годишно;
- резултатите от контролните измервания се изпращат от РИОСВ в ИАОС, до 15 дни след изтичане на съответното полугодие;
- за предприятията с утвърдени планове за мониторинг, РИОСВ следи за стриктното им изпълнение, като 15 дни след изтичане на всяко полугодие информира ИАОС и МОСВ;
- за предприятия с утвърдени планове за мониторинг, които са значителни източници на вредни вещества, по преценка на РИОСВ, се извършват допълнителни контролни измервания;

- РИОСВ трябва да контролира изпълнението на чл.38 и чл.39 от Наредба 6, касаещи изготвянето, съхранението и предаването на протоколите от собствените измервания и своевременно да изпраща информацията до ИАОС;
- РИОСВ следи за изпълнението на чл.50 от Наредба 6/99.

През 2006 год. в ИАОС е постъпила следната информация⁴ за контрол на предприятията, източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух.

Изпълнение на графика за контролни измервания на емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух

Регионални лаборатории и ИАОС	Контролни измервания на емисии Брой предприятия /График 2006/	Контролни измервания на емисии Брой предприятия /Изпълнение през 2006 г./
Благоевград	4	4
Бургас	3	3
Варна	17	8
В.Търново	15	12
Враца	14	12
Монтана	19	15
Пазарджик	10	8
Пловдив	16	15
Плевен	12	11
Русе	19	16
Ст. Загора	8	8
Смолян	2	2
София*/ИАОС	38	34
Хасково	5	5
Шумен	24	12

* В ИАОС не са постъпили протоколи от РЛ София

Заклучение:

Мониторингът на емисии на вредни вещества във въздуха е изпълнен съгласно утвърдения от министъра на околната среда и водите график с изключение на 41 обекта, в които не са извършвани измервания, поради следните причини:

- предприятието е със собствени периодични измервания.
- предприятието не е работило;
- не са изпълнени условията на чл.19, ал.1 от Наредба №6/99 год. за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници;
- Основната причина за неизпълнение на графика на РИОСВ/РЛ Варна е липсата на експерти, обслужващи емисионната апаратура. Причината за неизпълнението на графика на РЛ Шумен е

⁴ Подробна информация за контролираните през 2005 год. обекти, подобекти, пробоотборни точки и замърсители, както и протоколите от измерванията се съхраняват в ИАОС.

повреда в измервателната апаратура през първото шестмесечие на 2006г., което е ограничило дейността на лабораторията само до контрол на технологични инсталации без горивни процеси.

- В редица обекти не са извършвани контролни измервания поради неизпълнение на чл.19 от Наредба №6 за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, както и затварянето на други обекти

ВОДИ

Повърхностни води

ФИЗИКОХИМИЧЕН МОНИТОРИНГ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

През 2006г. в подсистема са взети общо 1613 броя проби от 301 пункта от 15 Регионални лаборатории към ИАОС с честота от 2 до 12 пъти. **Мрежата от пунктове** и измерваните показатели в тях са регламентирани със Заповед на министъра на околната среда и водите № 192/11.05.1998 г, която е променена в частта за повърхностни води (Приложение I) със Заповед на Министъра №РД – 484/13.05.2005 г. като броят на пунктовете е увеличен от 253 на 315 броя.

Настоящата оценка на изпълнението на програмата по брой на пунктове и по брой на пробонабирания е на база съществуващите в базата данни на ИАОС анализирани показатели. Резултатите от мониторинга на повърхностните води е представен в следващата таблица .

Изпълнение на програмата за мониторинг на качество на повърхностните води

РЛ	Планирани по НСМОС, брой		Изпълнени, брой		Измерени показатели (средно)	Брой анализи
	Пунктове	Пробонабирания	Пунктове	Пробонабирания		
Благоевград	24	128	24	128	24	2550
Бургас	43	219	44	192	32	3767
Варна	34	186	19	96	15	1726
Велико Търново	18	104	18	127	26	2785
Враца	11	64	12	79	22	1216
Монтана	18	120	17	109	20	2143
Пазарджик	17	74	17	86	19	1513
Плевен	16	110	16	110	27	3044
Пловдив	14	54	13	62	19	1460
Русе	11	80	11	80	18	1997
Смолян	15	70	14	64	18	1819
София	42	184	45	204	39	4480
Стара Загора	25	95	20	101	18	1797
Хасково	20	106	20	131	21	2422
Шумен	7	36	11	44	18	993
ОБЩО	315	1630	301	1613	22	33712

През 2006 г. са обследвани и много нови пунктове, които не са включени в справката по искане на басейновите дирекции и предстоящите промени в изпълнение на Рамковата директива за водите 2000/60/ЕС.

ФИЗИКОХИМИЧЕН МОНИТОРИНГ НА СЕДИМЕНТИ ВЪВ ВОДНИ ОБЕКТИ

През първото деветмесечие на 2006 година са анализирани 9 проби със седименти от реки (р.Струма-3, р.Искър-2, р.Тополница-2, р.Джерман и р.Лесновска), които са анализирани в Лабораториите на ИАОС. През оставащите три месеца от годината ще бъдат взети още проби със седименти - за целия водосборен басейн на Черноморската басейнова дирекция и за горещите точки от другите басейнови дирекции, което ще бъде отразено в годишния отчет. Този вид мониторинг е свършено нов за страната и са възможни колебания и отклонения в планираните показатели.

През четвъртото тримесечие са взети 34 проби със седименти, както следва:

- Дунавски район за басейново управление – 7 бр.;
- Черноморски район за басейново управление – 25 бр.;
- Източноромански район за басейново управление – 2 бр.

Мониторингът на седименти е свършено нов за страната, което обяснява част от колебанията и отклоненията в планираните показатели. Основните причините са непровеждането на семинар за обучение по въпросите за пробонабиране, забавяне на процедурите по търговете за закупуване на оборудване за пробонабиране, започване на пробонабирането през късна есен, когато реките станаха по-пълноводни и в редица случаи не беше възможно вземането на проба. Общият брой взети проби за 2006 г. е 43.

ФИЗИКОХИМИЧЕН МОНИТОРИНГ НА ПИТЕЙНИ ВОДИ

През 2006 г. са пробонабрани 241 пункта взети са 445 проби и са извършени 10 755 анализа. Намалението на пунктовете от 320 планирани през 2005 г. на 241 наблюдавани през 2006г. е почти една трета от планираните. Това е в резултат на преминаване на определени водоползватели (ВиК дружества) от Дунавския и Благоевградския райони за басейново управление към собствен мониторинг на наблюдение на качеството на водата. През 2006 г. планираната дейност по мониторинга на повърхностните води, предназначени за питейно водоснабдяване е изпълнена. Сравнението на резултатите от мониторинга на питейните води по Наредба №12 за повърхностните води предназначени за питейно-битово водоснабдяване по брой пунктове, проби и анализи е даден в таблица, която следва

РЕГИОНАЛНА ЛАБОРАТОРИЯ	БРОЙ ПУНКТОВЕ	БРОЙ ПУНКТОВЕ	БРОЙ НАБРАНИ ПРОБИ	БРОЙ НАБРАНИ ПРОБИ	БРОЙ ИЗВЪРШЕН И АНАЛИЗИ	БРОЙ ИЗВЪРШЕНИ АНАЛИЗИ
	2005г.	2006г.	2005г.	2006г.	2005г.	2006г.
БЛАГОЕВГРАД	63	30	63	26	1311	516
БУРГАС	12	2	70	65	1390	2000
ВАРНА	1	1	24	18	310	360
В.ТЪРНОВО	41	41	88	108	2071	2160
ВРАЦА	5	4	5	4	105	108
МОНТАНА	26	25	48	26	1111	1101
ПАЗАРДЖИК	14	18	37	39	637	726
ПЛЕВЕН	9	9	12	14	220	237
ПЛОВДИВ	18	19	18	23	522	411
РУСЕ*	-	-		-		-

СМОЛЯН	22	23	24	27	730	760
СОФИЯ	132	61	195	64	5850	1773
СТАРА ЗАГОРА	5	5	11	10	241	200
ХАСКОВО	4	2	16	8	246	143
ШУМЕН	1	1	18	13	443	260
ОБЩО	353	241	629	445	15187	10755

БИОЛОГИЧЕН МОНИТОРИНГ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

Хидробиологичен мониторинг на повърхностни течащи води (ХБМ) – извършва се от 6 базови РЛ и ИАОС за цяла България

Изпълнение на програмата за хидробиологичен мониторинг на повърхностни течащи води

РЛ (поречие)	Брой проби		Забележки
	Планирани за 2006 г.	Пробонабрани и анализирани	

ИАОС (Искър, Струма, Места, Нишава, Ерма)	137	137 – пробонабрани 150 - анализирани (анализирани са и стари проби)	
Стара Загора (Марица, Тунджа)	176	132 - пробонабрани 132 - анализирани	20 - няма достъп 13 - пресъхнали 6 - високи води 4 - 100 % обрастване (Turpha sp.) 1 - отклонена река (корекция)
Пловдив (Марица, Доспатска)	153	153 - пробонабрани 153 - анализирани	
Бургас (Камчия, Мочурица, Черноморски притоци)	236	218 – пробонабрани 119 – анализирани от 2005г.	18 – засушаване и затруднен достъп
Велико Търново (Янтра, Осъм, Русенски Лом)	215	191 –пробонабрани 191 - анализирани	11 пункта по р. Дунав не са пробонабрани поради липса на средства и организация за пробонабиране; 13 пункта не са пробонабрани поради пресъхване на реките
Монтана (Сев.Западни Дунавски притоци, Огоста, Искър, Вит)	232	222 - пробонабрани 222- анализирани	10 – недостъпни и пресъхнали пунктове
Смолян (Арда)	101	97- пробонабрани 97 - анализирани	4 пресъхнали реки; 14 пункта не е определен биотичния индекс поради наводнения и промяна на речното дъно
общо	1250	1150	

Проблеми

През 2006г. са планирани за обследване 1250 пункта. Като цяло регионалните лаборатории са покрили 90% от пунктовете. Изцяло програмата по пробонабиране е изпълнена от РЛ-Пловдив. В останалите лаборатории има несъбрани проби поради наличието на много недостъпни пунктове и пресъхнали речни поречия. От пробонабраните проби регионалните лаборатории са анализирани 83 %. Шест от лабораториите (София, Монтана, В.Търново, Пловдив, Смолян и Ст.Загора) са анализирани изцяло събраните проби. Най-сериозно е изоставането в анализиранието на пробите по биотичен индекс в РЛ Бургас, където един хидробиолог обслужва мониторинга на повърхностните

сладки води на цялата Черноморска бесейнова дирекция – анализирането на пробите по биотичен индекс не е извършено за 2006г. и предстои. Изоставане в събирането и анализирането на пробите има и в лабораторията в гр.София, която обслужва голям район – част от Дунавски район, част от Източноромански район и целия Западноромански район, при което се губи много време за обхождане на пунктовете. Обработката на пробите, свързано с таксономичен анализ, обикновено продължава до март-април на следващата година, което затруднява обобщаването и представянето на данните на национално ниво.

ХИДРОМЕТРИЧЕН МОНИТОРИНГ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

Хидрометричния мониторинг на повърхностни води се изпълнява от ИАОС-РЛ и НИМХ при БАН. Данни за водни количества за 120 пункта за пробонабиране се предоставят от НИМХ, а останалите се хидрометрират от ИАОС-РЛ. През периода януари-декември са проведени 226 измервания на 54 пункта за пробонабиране. Намаления брой на проведените измервания за част от РЛ се дължи на редица обективни причини - лоши атмосферни условия, повредени мостове, проблеми с измервателната апаратура. Резултатите от проведения хидрометричен мониторинг са представени в следващата таблица.

Изпълнение на програмата за хидрометричен мониторинг през 2006 г.

РЛ	планирани		отчетени	
	пунктове	измервания	пунктове	измервания
Благоевград	2	12	1	6
Бургас	16	78	20	91
Варна	2	10	1	2
В.Търново	3	14	3	11
Враца	2	10	2	7
Монтана	5	28	5	22
Пазарджик	5	22	6	18
Плевен	1	6	1	4
Пловдив	1	4	1	3
Смолян	3	22	2	12
София	3	16	4	13
Ст.Загора	4	18	5	21
Хасково	3	12	2	10
Шумен	2	12	1	6
ОБЩО	52	264	54	226

ЕМИСИОНЕН КОНТРОЛ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ за 2006 г.

Контролно информационната система е изградена и функционира на основание чл.171, ал.1 от Закона за водите, Глава пета от Наредба № 5 /08.11. 2000 год. за реда и начина за създаване на Националната система за мониторинг на водите. Организирането на дейността е регламентирана в Заповед № 484 /14.05.2004 год. на Министъра на околната среда и водите.

Съгласно Наредба № 5 /08.11. 2000 год. на задължителен контрол подлежат всички обекти, формиращи отпадъчни води с водно количество над 100 м³/ден. и заустващи в повърхностни водни обекти.

Броят на обектите по утвърдения списък за 2006 год. е 434. Пробовземанията се извършват 2 пъти годишно/през I и III тримесечие/ за всяко заустване от даден обект.

В момента информацията постъпва в ИАОС на хартиен и електронен носител. Разработеният софтуер позволява генериране на справки по водни количества и замърсяващи вещества на регионално и национално ниво.

Обща справка за информацията, получена в ИАОС за 2006 г. в изпълнение на Заповед № 484 /14.05.2004 год. на Министъра на околната среда и водите е представена в следващата таблица:

Изпълнение на програмата за контролни измервания на състоянието на отпадъчните води, заустващи в повърхностни водоеми

ИАОС(РЛ)/РИОСВ	Брой информационни карти		Емисионни измервания (брой взети проби)		Брой параметри за изпитване	
	планирани	отчетени	планирани	отчетени	планирани	отчетени
Благоевград	33	33	106	84	15-17	15-17
Бургас	37	44	82	66	15-20	15-20
Варна	36	32	102	96	15-20	15-20
Велико Търново	22	23	100	120	14-21	14-16
Враца	22	19	64	50	14-21	15-21
Монтана	14	13	36	28	18-23	18-23
Пазарджик	26	22	108	48	15-18	15-20
Плевен	20	19	52	50	14-21	14-20
Пловдив	31	32	66	120	14-21	15-18
Русе	27	26	92	88	15-18	15-22
Смолян	23	25	50	48	15-21	14-16
София	64	64	244	210	14-18	14-23
Стара Загора	25	24	82	86	14-19	15-23
Хасково	28	25	104	104	14-18	15-20
Шумен	26	26	120	120	15-21	15-20
ОБЩО	434	427	1408	1318	15 - 21	15-20

Подземни води

През първо и второ тримесечие на 2006 г. мониторинга на подземните води е проведен по старата мониторингова мрежа – пробонабрани са 235 пункта в цялата страната, от които са взети 371 проби. До средата на 2006 г. се разработи нова програма за мониторинг на химичното състояние на подземните води, която е приета със Заповед № РД-593/04.08.2006 г. на Министъра на околната среда и водите. По тази програма се предвиди да се провежда мониторинга на подземните води за второ, трето и четвърто тримесечие на 2006 г. Предвид това, че Заповедта е влезнала в сила от 04.08.2006 г., пробовземането на пунктовете за второ и за част от пунктовете за трето тримесечие не е извършено по новата мрежа, тъй като опробването се осъществява в началото на месеците май и август. Броят на пунктовете включени в новата мрежа е 416 бр., като са включени много нови пунктове, а част от старите са отпаднали. Анализите се извършват по I^{ba} група -физико-химични показатели и II^{ba} група - тежки метали, специфични органични замърсители – трихлоретилен, тетрахлоретилен и пестициди. Честотата на пробонабирането е определена на 1-път, 2-пъти и 4-пъти годишно.

Данните за броя на пунктовете и броя на анализиранияте проби по Регионални лаборатории и действително пробонабраните пунктове и действително взети проби към планираните по НСМОС за първото и второто тримесечие на 2006 г. са представени в следващата таблица.

Изпълнение на програмата за мониторинг на качество на подземните води през първо и второ тримесечие на 2006 г.

ИАОС (РЛ)	Деиствително изследвани		Брой по НСМОС	
	пунктове	проби	пунктове	проби
Благоевград	6	11	7	12
Бургас	10	22	9	19
Варна	20	27	19	27
Враца	9	18	13	24
В.търново	8	15	8	14
Монтана	14	22	20	30
Пловдив	41	66	38	62
Плевен	19	27	17	24
Пазарджик	7	13	10	19
Русе	13	23	12	22
Ст. Загора	32	38	18	27
Смолян	2	4	2	4
София	20	39	22	43
Хасково	24	30	15	25
Шумен	10	16	11	17
ОБЩО	235	371	221	369

По заявка на Басейнова дирекция Източнoбеломорски район за второто тримесечие освен пунктове от старата програма са пробонабрани и 30 бр. пункта от новата мониторингова мрежа, с което се обясняват разликите между планираните и взети проби.

За всички нови пунктове за РЛ Пловдив и РЛ Ст. Загора за второто тримесечие няма данни за показателите: магнезий, калций, желязо, манган, натрий и калий. Тези показатели не са заявени от БДЗБР- уведомени сме с писмо.

Проблеми при обслужване на мрежата за подземни води

Регистрираните проблеми могат да се обобщят, както следва:

- РЛ Благоевград – пункт 8101301 с.Черниче не съществува.
- РЛ Бургас – програмата е изпълнена. Пункт 6254801 при с.Речица е преминал от РИОСВ Ст. Загора към РИОСВ Бургас;
- РЛ Варна – програмата е изпълнена;
- РЛ Враца:
  - 2 сондажа са разрушени – при гр.Козлодуй и при с.Хайредин;
  - ПС - с.Остров не работи, пробовзема се пункт при Оряхово;
  - пункт 3737601 при гр.Кнежа е преминал към РИОСВ – Плевен;
  - липсва 7366001 Търнак –пунктът е затворен (заклучен) от ВиК- желязна врата;
- РЛ ВеликоТърново – програмата е изпълнена;
- РЛ Монтана - отпаднали са пунктове – гр.Лом – ПС; гр.Лом – сондаж с.Медковец, с.Игнатово, както и сарматския пункт при с.Дъбова махала;
- РЛ Пловдив – пункт 0607701 при с. Брани поле , пункт 4046702 при с. Куклен, пункт 0767501 при с. Бяла река и пункт 7802901 при с. Цалапица, нямат данни за второ тримесечие– за което сме уведомени с писмо Изх.№508/01.09.2006г., пункт 0535602 при с.Борец – отпаднал, както и пункт-3222601 при с.Иганово.- уведомени сме.

През второ тримесечие на 2006 г. са включени пунктове от новата програма за мониторинг на химичното състояние на подземните води. Това са пунктове при гр. Карлово, Татарево, два нови

при гр. Пловдив, както и при гр. Кричим и Ситово. Тези и всички останали стари пунктове нямат данни за второ тримесечие по показатели - натрий, калий, калций, магнезий, манган и желязо.

- РЛ Плевен – пункт 3737601 при гр.Кнежа е преминал от РИОСВ - Враца към РИОСВ - Плевен. Включен е още един пункт 4323601 при гр. Левски;
РЛ Пазарджик – във всички пунктове липсват данни за разтворен кислород, натрий и калий. Обяснено е от РЛ Пазарджик, че по заявка на БД тези показатели не са включени в 1-ва група физико-химични показатели.Пункт-3557101 при с. Сребрино, пункт-1461902 при Гелеменово и пункт-5333501 при с. Огняново отпадат, отдавна сме уведомени с писма.
- РЛ Русе – пункт 6744401 при с. Сливо поле не е пробовземан за второто тримесечие. Няма достъп и е наводнен- уведомени сме;
- РЛ Стара Загора – 2 пункта са отпаднали - с.Гледачево (пресъхване) и с.Тамарино (затворен е рудника). Пункт 6254801 при с.Речица е преминал от РИОСВ - Ст. Загора към РИОСВ - Бургас.Пункт 6334401 при с. Рупките, пункт 7715001 при с.Ханово и пункт 2919401 при с. Желю войвода нямат данни за второ тримесечие- уведомени сме с писмо. За второто тримесечие са включени пунктове от новата програма за мониторинг. Това са пунктове при с.Горно Ново село, гр. Сливен, с. Конаре, гр. Казанлък, с. Тулово - 2 бр., гр. Николаево, гр.Твърдица, гр.Гурково , гр.Шивачево, с.Остра могила, с. Ново село, с. Долно Сахране, гр.Ст. Загора , с.Съдийско поле, като за някои от тях е предвидена честота на пробонабиране 1 път в годината. И в тези случаи, както при РИОСВ - Пловдив за второ тримесечие всички пунктове нямат данни по показателите редоксипотенциал, калий, натрий, калций, магнезий, желязо, манган.
- РЛ Смолян – програмата е изпълнена;
- РЛ София и централната лаборатория на ИАОС:
  - отдавна е отпаднал пункта при гр.Дупница;
  - пунктът на “Изола Петров” Чепинци не може да се пробовзема, когато не работи помпата; За първо тримесечие няма данни за редоксипотенциал на пункт 3897802 при гр. Костинброд и за манган на пункт 6813406 при София- жк.” Люлин”;
  - пункт 5126101 при гр. Невестино няма информация за първо тримесечие;
  - пунктът при с.Крайници не се пробовзема поради повреждане на съоръжението. Заблътване на района и невъзможен достъп;
  - липсва информация за пункт 0035701 при Нови Искър за второ тримесечие;
  - пункт 5126101 при гр. Невестино няма информация за 1-во тримесечие – уведомени сме няма достъп до съоръжението.
  - - липсва информация за пункт -0035701 при Нови Искър за 2-то тримесечие – уведомени сме – заводът не работи през зимата, зазимяват съоръжението
- РЛ Хасково – намалена честота на пробовземане от:
  - пункт при с.Маджарово - Помпената станция е разделена на 2 пункта – извор в палеоген и кладенец в кватернер като се пробовземат 2-кратно годишно (било е 4-кратно);
  - за пункт Крумовград;
  - липсва информация от пункта 7719505 Хасково – второ тримесечие;
  - пункт 2153901 с. Добрич няма информация за 2-ро тримесечие;няма данни за второ тримесечие във всички пунктове за редоксипотенциал, калций и магнезий; по искане на БДИБР.
  - Включени са пунктове от новата програма за мониторинг. При с. Войводово, с. Малево, с. Динево, с. Славяново, с. Момково, с. Бял извор, и Хасковски минерални бани;
- РЛ Шумен:
  - във всички пунктове липсва разтворен кислород - не е мерен, затворен;
  - липсва информация от плиткия сондаж при гр.Каспичан. Пунктът се пробовзема сезонно.

През третото тримесечие на 2006 г. мониторингът на подземните води е проведен по старата мониторингова мрежа, като са включени и част от пунктове от новата мрежа.

Данните за броя на пунктовете и броя на анализирани проби по Регионални лаборатории са представени в следващата таблица.

Изпълнение на програмата за мониторинг на качество на подземните води през трето тримесечие на 2006 г.

ИАОС (РЛ)	Действително изследвани			Брой по НСМОС - нова мрежа	
	Пунктове пробонабирани по старата мрежа	Пунктове пробонабирани по новата мрежа	Общо проби	пунктове	проби
Благоевград	6	4	10	44	44
Бургас	8	14	22	33	33
Варна	20	10	30	32	32
Враца	8	-	8	10	10
В.Търново	8	-	8	7	7
Монтана	15	-	15	16	16
Пловдив	23	10	33	40	40
Плевен	19	-	19	13	13
Пазарджик	7	-	7	26	26
Русе	13	-	13	9	9
Ст. Загора	13	9	22	42	42
Смолян	2	-	2	32	32
София	20	8	28	55	55
Хасково	12	24	36	37	37
Шумен	11	9	20	20	20
ОБЩО	185	88	273	416	416

Несъответствие между заложили и действително пробонабирани пунктове се дължи на това, че част от лабораториите са пробонабирани само пунктовете от старата мрежа, а други са пробонабирани пунктове от старата и от новата мрежа.

За четвъртото тримесечие на 2006 г. мониторингът е провеждан по новата програма за мониторинг на химичното състояние на подземните води. Голяма част от включените мониторингови пунктове са определени по карти и не са пробонабирани досега от Регионалните лаборатории, което доведе до възникване на проблеми, които не позволиха изпълнението на предвидената мониторингова програма в пълен обхват и в предвидените срокове- За констатираните трудности ИАОС е уведомена с писма.

Данните за броя на пунктовете и броя на анализирани проби по Регионални лаборатории за четвърто тримесечие на 2006 г. са представени в следващата таблица.

Изпълнение на програмата за мониторинг на качество на подземните води през четвърто тримесечие на 2006 г.

ИАОС/РЛ	Действително изследвани		Брой по НСМОС - нова мрежа	
	пунктове	проби	пунктове	проби
Благоевград	36	36	44	44

Бургас	15	15	33	33
Варна	15	15	31	31
Враца	7	7	10	10
В.търново	6	6	7	7
Монтана	13	13	16	16
Пловдив	34	34	40	40
Плевен	8	8	13	13
Пазарджик	25	25	26	26
Русе	7	7	9	9
Ст. Загора	24	24	42	42
Смолян	15	15	32	32
София+Перник	38	38	55	55
Хасково	6	6	38	38
Шумен	17	17	20	20
ОБЩО	266	266	416	416

Получилите се несъответствия между планираното и извършеното пробонабиране е в резултат на това, че в новата програма е намалена честотата на пробовземане на 2 пъти и 1 път годишно за голяма част от пунктовете.

Констатираните проблеми могат да се обобщят, както следва:

- РЛ Благоевград – пункта КЕИ - извор 8310 - с. Добърско е труднодостъпен, КСИ “Шашка река” 8329 - нов пункт, заменен е от БДЗБР с тръбен кладенец 1 и тръбен кладенец 2 намиращи се в землището на с. Струмяни;
  - Липсват данни - без писма за уведомяване за пунктовете :
    - КЕИ “Херемибунар” – с.Кремен – 8306 – 3961401, пробонабран на 25.09.06г.
    - КЕИ “Язо” гр.Разлог – 0332 – 6181301, пробонабран на 25.09.06г.
    - КЕИ “Къошка” – 8328 – 6181304, пробонабран на 25.09.06г.
    - КЕИ с.Логодаш – 8331 – 6879201, пробонабран на 25.09.06г.
    - Шахтов кладенец гр.Гоце Делчев – 8290 – 1739501, както и ш.кладенец гр.Гоце Делчев - 8302-1739502, при пробонабирането не е открит от БД ЗБР в гр.Г.Делчев, а е взета проба от ТК с.Копривлен. За кладенец 8290 - 1739501 БД ЗБР едва през 2007г. предложи ТК на “Вента” ООД, в района на с.Копривлен.
    - Тръбен кладенец гр.Благоевград – 8297 – 0427902 е пробовземан на 25.10.06г. и резултатите са предадени на РДП-РИОСВ, но според БД ЗБР той се припокрива с ш.кл. НСМОС 0013-0427901 (двата кладенеца имат и еднаков стар код, по който РДП вкарва данните).
    - КЕИ с.Ореше – 8327 – 5372701 не е пробонабиран, защото не е открит.
- РЛ Бургас – в новата мрежа за мониторинг са включени 14 бр. пунктове с прочерпване. Поради липсата на транспорт за предвижването на помпата с агрегата и маркуча към тях не е проведено пробонабирането в тези пунктове; Липсва също така пункт 0733201 – 0027 гр.Българово
- РЛ Варна – в новата мрежа за мониторинг са включени 12 бр. пунктове с прочерпване, което отнема много време (2 - 5 часа) и са необходими средства за пробонабирането- не са пробовзети.
  - Пункт 456 - ККИ 8161 - с. Златина е пресъхнал преди много години. Пробовзет е стария пункт при с. Златина;
  - Пункт при с. Владимирово - извор 8113 е с много малък дебит;
  - Пункт при с. Оброчище 8087 е запечатан на 09.11.2006 г. от БД ЧР;
  - Пунктовете извор “Булканите” 8124 с. Овчага и “Михалева чешма” са труднодостъпни при лоши метеорологични условия;

- Не е пробовзет извора Михалева чешма с. Извор 8126-3252801- защото не е открит в с. Извор, а същият се намира в с. Изгрев при това с малък дебит и е труднодостъпен в лоши метеорологични условия.
- РЛ Враца - нямат преносима помпа, а част от сондажите са престояващи;
- РЛ ВеликоТърново – програмата е изпълнена. Кладенец ПС-Габрово 8077- помпената станция не работи.
- РЛ Монтана – програмата е изпълнена. За изворите при с. Войница- 8075 и 8076, при с. Струиндол- 8081 при с. Крачимир- 8082 , с. Спанчевци - 8083 и гр. Вършец- 8084, липсват данни за фосфати.
- РЛ Пловдив – 2 пункта на НИМХ - кв. Коматеево, гр. Пловдив - 8217 и с. Цалапица - 8220 са с неразрешен достъп- има писмо. Пунктовете с очерпване не са пробонабрани по гореописаните причини;
- РЛ Плевен – взет е стария пункт при гр.Кнежа - 3737601. Не са пробонабрани пунктовете с очерпване –уведоме ни сме- нямат помпа.
- РЛ Пазарджик – програмата е изпълнена с изключение на пункта при с. Равногор 8262 – извор - не е достъпен;уведомени сме
- РЛ Русе –програмата е изпълнена;
- РЛ Стара Загора – програмата е изпълнена с изключение на пункта при с. Плодовитово 8239 - не е открит;уведомени сме
- РЛ Смолян – в новата мониторингова мрежа са включени основно извори като повечето са недостъпни или през пролетно - летния сезон са с голям дебит и е невъзможно пробонабирането. ; уведомявани сме и за 17 пункта липсва пробовземане.
- РЛ София- 3 пункта не са открити - с. Висока могила 8313, с. Дрен 8312, с. Рударци 8346; 19 бр. недостъпни пунктове особено през зимата; като 2 от тях не са пробовзети – хижа “Осогово” 8314, Докьовци 8322 – уведомявани сме. Липсва без уведомяване единия дренаж при с.Карлиево – 8203. За всички пунктове липсват данни за фосфати.
- РЛ Хасково – програмата е изпълнена. Намалена е честота на пробовземане на 2 пъти и 1 път годишно. Само за шест пункта е 4 пъти годишно и те са пробонабрани, останалите са пробонабрани през третото тримесечие. За всички пунктове липсват данни за фосфати за трето тримесечие;
- РЛ Шумен – пункта - 876 сондаж при с. Кълново 8090 няма помпа и не се пробонабира. Сондажа при с. Новосел 8091 не работи и не се пробонабира. Пункта при с. Марково 8129 – няма помпа и не се пробонабира-уведомявани сме .За пунктовете при с. Троица, с. Мадара, с. Костена река, с. Дренци, с. Подгорица, с. Осен, с. Жълд, с. Голямо църквище, с.Върбица и с. Риш липсват данни за фосфати.

ЗЕМИ И ПОЧВИ

Подсистема “Опазване на земните недра”

Информацията за състоянието на земните недра се събира посредством информационна карта. От тази година започна събирането на допълнителна информация за депата за съхранение на отпадъци при добива.

През 2006 г. всички РИОСВ с изключение на РИОСВ София са изпратили информационните карти в срок. ИАОС/ отдел „МЗБРЗТ”самостоятелно събра информация за обектите на територията на РИОСВ София.

РИОСВ	Получени
Благоевград	14
Бургас	16
Варна	15
В.Търново	8
Враца	16
Монтана	9
Пазарджик	8
Плевен	12
Пловдив	2
Русе	10
Смолян	9
София	4
	Въпросниците са получени след изпратени от ИАОС писма!!!
Ст. Загора	26
Хасково	13
Шумен	15
ОБЩО:	177

Събрана е информация за 177 обекта, включващи 264 находища и 215 депа. Информацията се обработва.

Проблеми:

РИОСВ София не са представили информация. Вече 4-та година отказват съдействие за събиране и верифициране на информацията. ИАОС е информирана за причините с писмо № 12-00-1389/21.03.2007 год.

Подсистема “Защитени територии и биологично разнообразие”

Мониторинг на БР в 3-те национални парка

През 2006 г. продължава изпълнението на програмата за екологичен мониторинг на Националните паркове (НП), в изпълнение на Заповед на Министъра на околната среда и водите № РД-12/09.01.2004 г. Програмата включва наблюдение на абиотични и биотични обекти съгласно утвърдени матрици. Обработените резултати от мониторинга се публикуват в "Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда".

Изпълнение на програмата за мониторинг на АБИОТИЧНИ ОБЕКТИ в Националните паркове

Реки

НП / РЛ	Планирани по НСМОС		Изпълнени през 2006	
	бр. пункта	бр. проби	бр. пункта	бр. проби
НП Пирин / РЛ Благоевград	10	20	10	20
НП Рила / РЛ Благоевград	13	26	13	26

НП Централен Балкан / РЛ Плевен	8	16	8	16
НП Централен Балкан / РЛ Пловдив	6	12	6	12

Езера

НП / РЛ	Планирани по НСМОС		Изпълнени през 2006	
	бр. пункта	бр. проби	бр. пункта	бр. проби
НП Пирин / РЛ Благоевград	5	5	5	5
НП Рила / РЛ Благоевград	10	10	10	10

Почви

НП / РЛ	Планирани по НСМОС		Изпълнени през 2006	
	бр. пункта	бр. проби	бр. пункта	бр. проби
НП Пирин / РЛ Благоевград	0	0	0	0
НП Рила / РЛ Благоевград	0	0	0	0
НП Централен Балкан / РЛ Плевен	0	0	0	0
НП Централен Балкан / РЛ Пловдив	4	4	4	4

Изпълнение на програмата за мониторинг на БИОЛОГИЧНИ ОБЕКТИ в Националните паркове

НП	Планирани по мониторингова мрежа	Планирани за 2006 г.	Изпълнени за 2006 г.
НП Пирин	44	21	21
НП Рила	28	20	20
НП Централен Балкан	38	28	30

Съгласно утвърдените графици за мониторинг на абиотични компоненти (води) е извършено пробонабиране от всички пунктове (общо **53**) и е направен анализ на всички проби (общо **90**). В ИАОС са получени всички протоколи от направените изпитвания. В колона "целева стойност" за 2006 г., поради техническа грешка (пренасяне на записа от 2005 г.) за бр. пунктове (водни) е записано «57», а за бр. проби за анализ е записано «96». Утвърденият брой на пунктовете за абиотични обекти за **2006 г.** е **53** и съответно броят на пробите за анализ е **90**. Съгласно утвърдените матрици, броят на биологичните обекти за мониторинг (за трите НП) е **47**. По отделно, броят на биологичните обекти за мониторинг за НП «Рила» е 25, за НП «Пирин» е 41 и за НП «Централен Балкан» е 35 (повечето обекти се припокриват в трите НП). През 2006 г. е проведен мониторинг на **36** от обектите по матрицата, като в НП «Рила» е извършен мониторинг на 19 биологични обекта; в НП «Пирин» - на 20 и в НП «Централен Балкан» - на 25 обекта. Докладите с резултатите от извършения мониторинг са предоставени на ИАОС. Причините, поради които за част от обектите не

е извършван мониторинг са липсата на методики (за някои обекти) и недостатъчен човешки ресурс и средства за изпълнение на всички мониторингови дейности.

Национална система за мониторинг на БР

Разработването на Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР) започна през 2004 г. в рамките проект, финансиран от ПУДООС. В резултат на проекта е разработена **рамката на НСМБР**, очертаваща основните принципи, концепции и правила на системата за мониторинг. Предложена е и система за оценка и анализ – индикатори за биологичното разнообразие.

За пилотно **стартране на конкретни мониторингови дейности** в рамките на НСМБР, през 2005 г. са подготвени и одобрени за финансиране от ПУДООС 4 теми (конкурсни задачи). За тях, както през 2005 г., така и през 2006 г., не са отпуснати съответните финансови средства и следователно изпълнението на дейностите по тези теми **не е започнало**.

През 2006 г. е разработена и приета «**Наредба** за условията и реда за създаването и функционирането на Национална система за мониторинг на състоянието биологично разнообразие», в изпълнение на изискването на Чл. 115, ал. 2 от Закона за биологичното разнообразие.

Проект

През 2006 г. е финализиран проект с холандско финансиране (реф. № PPA/03/BG/715), в резултат на който е определено **конкретното съдържание** на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие. Постигнати са следните резултати:

- Оределени са критериите за избор на обектите за мониторинг в НСМБР;
- Предложени са обекти за мониторинг:
  - Безгръбначни животни – 252 вида
  - Риби – 51 вида
  - Земноводни и влечуги – 21 вида
  - Птици – 310 вида
  - Бозайници (без прилепи) – 18 вида
  - Прилепи – 13 вида
  - Гъби – 16 вида
  - Мъхове – 13 вида
  - Хабитати – 65 типа от Директивата за хабитатите и още 16 типа по Палеарктическата класификация, които нямат съответствие с кодовете по Директивата за хабитатите.
- Предложени са местата, където да бъде провеждан мониторинга за повечето обекти, за някои предстои уточняване на местата;
- За голяма част от обектите са предложени методики, по които ще се извършват наблюденията;
- Разработено е “Практическо ръководство” в помощ на институциите и организациите, които пряко ще участват в извършването на теренните наблюдения и събирането на данните от мониторинга. Ръководството съдържа всички разработени в рамките на проекта полевни формуляри и инструкции за тяхното попълване и прилагане на съответната методика за мониторинг;
- Разработен е специален софтуерен продукт, който ще обслужва НСМБР, като се предвижда поддържане на национална и регионални бази данни. “Практическото ръководство” съдържа и инструкция за работа със софтуера;
- Разработена е схемата за набиране на информацията, както и концепция за институционалната, административна и финансова организация на НСМБР;
- За изпълнението и развитието на НСМБР е разработен подробен план за действие за петгодишен период;

- Предоставено е оборудване за повишаване на техническия капацитет за работа по НСМБР – компютри, GPS-приемници, фотоапарати, бинокли, както и ArcGIS-софтуер за географска информационна система.

Предстои внедряване и оптимизиране на НСМБР, което ще включва стартиране на мониторингови дейности, добавяне или изключване на обекти, места и параметри за мониторинг, разработване или адаптация на методики, усъвършенстване на базата данни и т.н.

Подсистема “Гори”

I-во ниво – широкомащабен мониторинг

Изпълнението на програмата за широкомащабен мониторинг на горските екосистеми се реализира чрез ежегодно възлагане като конкурсна задача, която се финансира по равно от МОСВ и МЗГ. Изпълнители на програмата са Лесотехническият университет и Института за гората към БАН.

Задачата е финансирана и изпълнена в срок. Докладвани са данните, съгласно международните ангажименти на Р. България към МКП “Гори” - I^{BO} ниво. Спазени са сроковете и изискванията за докладване на справките и писмения доклад за състоянието на горските екосистеми през 2006 г.

Обследвани са 141 пробни площи, вместо планираните 139, в рамките на предварителните финансови разчети. Това допринесе в положителен аспект за постигането на стратегическата и оперативната цели на МОСВ.

Извършени са 754 анализа на листа и 408 на индикаторни видове.

II ниво - интензивен мониторинг

Организирането на дейностите по интензивния мониторинг на ГЕС в трите стационара „Витиня”, „Старо Оряхово” и „Юндола” се извършва в съответствие с изискванията на МКП “Гори – II-ро ниво” по предварително утвърдени графици. Обслужването на стационарите “Витиня” и “Юндола” се извършва изцяло от централните лаборатории на ИАОС, а на този в “Старо Оряхово” от РЛ „Варна”.

През 2006 г. беше предвидено да се извършат измервания за качество на атмосферния въздух и метео параметрите, визуална и фитопатологична оценка за здравословното състояние на пробните дървета, анализ на атмосферните отлагания, лизиметричните води и стъблени отток и анализ на дървесния опад. Изпълнението на част от дейностите на мониторинговата програма ежегодно се възлага като обществена поръчка на колектив от Лесотехническият университет. В таблицата е представена обобщена информация за планираните и изпълнени през 2006 г. дейности, свързани с интензивния мониторинг на горските екосистеми в трите стационара.

Най общо при изпълнението на интензивния мониторинг през 2007 г. са констатирани описаните по долу проблеми и са предприети съответните мерки.

Измерването на показателите от АС за качеството на атмосферния въздух и метеорологичните параметри се извършва на всеки 1 час. Получените данни към настоящия момент са обработени.

Проблеми:

- Анализаторите за измерване количеството на валежите и на трите стационара не отчитат паднали валежи;
- Анализаторите за атмосферна влажност на стационарите „Витиня” и Юндола” не отчитат достатъчен брой регистрирани стойности (около 60% - 70% регистрирани стойности);
- Сензорите за слънчева радиация не са калибрирани и отчитат невалидни стойности;

- Поради липса на сервизно обслужване на стационарните анализаторите за серния диоксид и азотните оксиди дават чести повреди и се губи голям процент данни.

Горепосочените проблеми ще доведат до проблеми с докладването пред Програмния Център на МКП "Гори – II^{po} ниво" и JRC и изготвянето на годишния национален доклад.

Предприети мерки

- *Проблемите с недостатъчния брой валидни стойности от АС на трите стационара за измерване КАВ и метеопараметрите са описани в доклад до Директора на ИАОС. От 2007 г. вече е осигурено сервизно обслужване на 3-те стационара.*

Визуална и фитопатологична оценка за здравословното състояние на пробните дървета беше извършена върху предвидените 135 пробни дървета.

От предвидените **анализи на атмосферните отлагания, лизиметричните води и стъблени отток** през 2006 г. не бяха извършени пробонабиране и анализи на лизиметрични води поради повреда в смукателни помпи на инсталацията за събиране на лизиметрични води. Поради повреда на йонния хроматограф в централната лаборатория на ИАОС не са анализирани сулфатни йони, хлориди, нитратен и нитритен азот в пробите от отлаганията на Витиня и Юндала. Повреда на пламъчния фотометър доведе и до липса на данни за калий и натрий. По тези причини през 2006 г. пробите от отлаганията на „Витиня” и „Юндола” са изпитвани само по 8 от предвидените по програма 15 задължителни показатели. Разликата в броя предвидени и анализирани проби през 2006 г. се дължи на по-малкия брой валежи и на липсата на проби от лизиметрични води (таблица 1).

Предприети мерки

- *Проблемите с липсата на резултати за някои от задължителните показатели за анализ на атмосферните отлагания бяха докладвани на Директора на ИАОС. В резултат на което беше взето решение до акредитирането на методиките по които трябва да се извършват анализите, съгласно изискванията на МКП "Гори", същите да се извършват по вътрешно лабораторни методики на ЦЛ, а анализите на калий и натрий да се правят в РЛ "Пловдив".*
- *Направено е проучване и е изготвена заявка за нови смукателни помпи за инсталацията за събиране на лизиметрични води.*

През 2006 г. са събрани предвидените 15 проби от дървесен опад от трите стационара. Пробите ще бъдат обработени и анализирани до края на м. Май 2007 г.

Планирани и анализирани проби през 2006г.

Вид на пробата	Брой Предвидени проби за 2006 година	Брой анализирани проби за 2006 година	Предвидени показатели/ Анализирани показатели
Водни проби			
Проби от атмосферни отлагания	384	123	15/8
Проби от стъблен отток	16	4	15/8
Лизиметрични проби	96	0	15/8
Растителни проби			
Проби от дървесен опад	15	15	анализите ще се извършат до края на м. Май 2007 г.

Сума:	511	142	
Качество на атмосферния въздух и метеопараметри			
Брой измервания от АС	26280	26280	SO ₂ , NO ₂ , NO _x , O ₃ , темп. на в-ха, атм. влажност, сл. радиация, скорост и посока на вятъра, количество на валежите

Критични натоварвания

За изчисляването на критичните нива и натоварвания за киселинност, сяра и азот в почвите под широколистни и иглолистни горски рецептори на територията на страната е използвана информация за качеството на въздуха и измереното количество паднали валежи от трите мониторингови станции Витиня, Юндола и Старо Оряхово. Информацията от валежите е необходима за определяне концентрацията на киселяващите и базични елементи във валежните води. Използвани са също така данни от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), за концентрацията на киселяващи газове в имисиите.

Заложен е проекта CORINE 2000 за по-актуална информация за земното покритие. След подходяща обработка на цялата налична информация се захранва модела за критичните натоварвания.

Като краен резултат са определени и картирани критичните натоварвания за азот, сяра и киселинност в горските екосистеми.

Подсистема “Земни и почви”

Почвен мониторинг - I ниво

Мониторинговата програма за 2006г. е оптимизирана и предвидена за по-малък брой пунктове от общо утвърдените 407 пункта за страната. Ограничаването на обема дейности в сравнение с 2005 г. е заложено с цел облекчаване и прецизиране на аналитичната работа на Регионалните лаборатории. При такова равномерно разпределение на натовареността на лабораториите във времето, в продължение на 4 години ще се покрие цялата мрежа 16x16, каквато е и оптималната периодичност за провеждане на почвен мониторинг.

Съгласно графика за изпълнение на мониторинговата програма, до 30 октомври 2006г. са взети почвените проби от 52 пункта, привързани към общеевропейската ЕМЕР мрежа, както и от допълнително определени на базата на резултатите от 2005 г. 68 пункта. Пробите са взети в две дълбочини/ три повторения.

За предаване на резултатите от изпитванията за обработка в ИАОС е определен срок до 28 февруари 2007г.

Поради липса на достатъчно химикали и реактиви, както и кадрови проблем в РЛ Варна, се наложи преразпределение на проби от

- РЛ Варна за показатели орг. С и общ N към ИАОС;
- РЛ Русе за As към РЛ Бургас;
- РЛ Велико Търново за Hg към РЛ Бургас.

За показатели общ С и Hg се наложи усредняване на пробите за изпитване – по една проба за всяка дълбочина, вместо заплануваните три повторения.

Поради липса на достатъчно химикали и реактиви, са извършени изпитвания за органичните показатели на усреднени проби от първата дълбочина. Доставка на консумативите е осъществена в началото на 2007 г. след приключване на необходимата пробоподготовка. Наложено е преразпределение на проби от РЛ Русе и РЛ Варна към РЛ Пловдив поради кадрови проблеми.

Срокът за предаване на резултатите е удължен на 15 март 2007г.

Брой на пунктовете и показателите по мониторинговата програма за 2006г.

Регионални лаборатории	Брой пунктове от ЕМЕР мрежата	Допълнителни пунктове	Брой проби за анализ- 2006г. Изпитване за 13 бр. Показатели- рН, Zn, Cu, Ni, Cr, Cd, As, Pb, Hg, орг. и общ С, общ и нитратен N, общ фосфор, отн.плътност, POPs
Благоевград	4	3	Пробовземат се проби в 2 дълбочини в 3- повторения. 15% неопределеност се счита за приемлива граница, а 30% - за предупредителна граница!
Бургас	3	8	
Варна	4		
В.Търново	3	3	
Враца	2	3	
Монтана	4	11	
Пазарджик	1	3	
Плевен	2	3	
Пловдив	2	3	
Русе	4		
Смолян	2	5	
София/ИАОС	7	12	
Ст.Загора	5	6	
Хасково	6	7	
Шумен	3	1	
Общо	52	68	

Почвен мониторинг – II ниво

Контрол и опазване на почвите от ерозия

Водоплощна ерозия

За определянето на ерозионния риск от площна водна ерозия и за изчисляването на средногодишните почвени загуби се използват данни от обработени пловдиографни записи от 17 ХМС, представени от НИМХ.

При допълнителна обработка на тези данни се получава информация за R фактора (ерозионност на дъждовете), необходима за захранване на модела за оценка на площна водна ерозия.

В началото на 2007г. ще бъде внедрен подобрен и актуализиран модел за водоплощната ерозия. Ще съдържа новото CLC 2000, Digital Elevation Model за определяне на наклоните, а изходната информация за ефекта от водоплощна ерозия ще бъде ограничен на ниво водосбор и област.

Така като краен резултат от модела излиза по-актуална и прецизирана информация за разпределението на потенциалния и действителния риск на територията на страната както и информация за почвените загуби в следствие на площната ерозия.

Ветрова ерозия

За определянето на ерозионния риск и средногодишните почвени загуби от ветрова ерозия на територията на страната се използва внедрения в ИАОС модел за оценка на ветровата ерозия.

Модела се захранва с актуални данни предоставени от дирекция Агростатика при МЗГ за заетите площи и вида земеползване за 28-те области и страната.

От така заредената и обработена информация от модела като краен резултат излизат актуални данни за почвените загуби и разпределението на ерозионния риск в табличен и картен вид.

Контрол и опазване на почвите от вкисляване

Съгласно графика за изпълнение на мониторинговата програма, пробовземането е извършено през есента /м. Септември/. Всички РЛ са извършили пробовземането в срок и са изпратили пълен опис на пунктовете.

При пунктовете за вкисляване почвените проби се вземат от 4 точки по 2 дълбочини - 0-20 см. и 20-40 см. Пробите са изпитани по 7 показателя и резултатите бяха предадени в ИАОС в определения срок - 30.11.2006 г.

Мониторингови мрежи – почви II ниво

РИОСВ	Вкисляване			Засоляване		
	Брой пунктове		Анализирани проби	Брой пунктове	Анализирани проби	
	План.	Взети			почвени	водни
Благоевград	3	3	24	-	-	-
Бургас	5	5	40	2	24	2
Варна	2	2	16	1	12	1
В. Търново	4	4	32	-	-	-
Враца	2	2	16	-	-	-
Монтана	3	3	24	-	-	-
Пазарджик	4	4	32	-	-	-
Плевен	5	5	40	3	36	3
Пловдив	6	6	48	3	36	3
Русе	1	1	8	1	12	1
Смолян	3	3	24	-	-	-
ИАОС	7	7	56	-	-	-
Ст. Загора	6	6	48	2	24	2
Хасково	4	4	32	-	-	-
Шумен	3	3	24	-	-	-
Общо:	58	58	464	12	144	12

Контрол и опазване на почвите от засоляване

Съгласно графика за изпълнение на мониторинговата програма, пробовземането се извърши два пъти годишно - м. април и м. септември. Всичките шест РЛ са извършили пробовземането в срок и са изпратили пълен опис на пунктовете.

При пунктовете за засоляване почвените проби се вземат от 4 точки по 3 дълбочини - 0-20, 20-40 и 40-60 см. От всеки пункт се взема и водна проба от близък дренажен канал.

От 12 полигона бяха анализирани 288 почвени и 24 водни проби. Пробите са изпитани по 8 показателя и резултатите бяха предадени в ИАОС в определения срок - 30.11.2006 г.

Почвен мониторинг – III ниво

Контрол и опазване на почвите от замърсяване с устойчиви органични замърсители - складове за негодни за употреба пестициди

Информацията за състоянието на складовете и съхраняваните в тях ПРЗ се събира ежегодно чрез информационни карти от РИОСВ. Данните за 2006г. са постъпили в ИАОС до края на м. януари 2007г., обработени са и са предоставени в МОСВ и НСРЗ за целите на международен семинар по ТАІЕХ.

Допълнително е планирано пробовземане на 30 броя почвени проби в близост до 10 склада за съхранение на РЗП, които са в особено лошо състояние. Резултатите са получени и се обработват.

РАДИОЛОГИЧЕН МОНИТОРИНГ

В таблицата е представена обобщена справка за изпълнението на Програмата за радиологичен мониторинг и контрол на обекти - потенциални замърсители в системата на МОСВ за 2006 г., на база получени отчети за анализирани проби.

ЛАБОРАТОРИЯ ЗА РАДИАЦИОННИ ИЗМЕРВАНИЯ	ПОЧВИ И ДЪННИ УТАЙКИ БР. ПУНКТОВЕ						ВОДИ БР. ПУНКТОВЕ						ПОТЕНЦИАЛНИ ЗАМЪРСИТЕЛИ (БРОЙ ОБЕКТИ)							
	НСМОС			анализирани			НСМОС			анализирани			НСМОС			анализирани				
периодичност в годината	1	2	4	1	2	4	1	2	4	12	1	2	4	12	1	2	4	1	2	4
Бургас	48	-	-	48	-	-	10	-	-	-	10	-	-	-	16	-	1	16	-	1
Варна	64	-	-	63	-	-	10	2	-	-	5	2	-	-	5	-	-	5	-	-
Враца	7	-	16	7	-	16	3	4	-	9	3	4	-	9	-	-	-	-	-	-
Монтана	42	1	13	42	1	13	8	2	-	-	8	2	-	-	10	1	-	8	1	-
Пловдив	62	-	-	62	-	-	21	-	-	-	21	-	-	-	29	-	-	29	-	-
Плевен	77	4	-	77	4	-	11	9	-	-	11	9	-	-	4	-	-	4	-	-
Ст.Загора	62	-	-	62	-	-	12	-	-	-	12	-	-	-	31	-	-	31	-	-
ИАОС	71	-	-	71	-	-	13	-	-	-	13	-	-	-	22	-	-	22	-	-

Лаборатория за радиационни измервания - Варна

Проблеми:

През годината не е извършвано пробонабиране и анализ на атмосферна радиоактивност поради повреда в помпата на автоматичната станция и не осигурено сервизно обслужване.

Поради високото ниво на р. Дунав не са взети проби от дънни утайки при гр. Силистра.

Лаборатория за радиационни измервания - Монтана

Проблеми:

Поради затрупване с битови отпадъци на погребите за радиоактивни билки към РКС Видин и РКС Монтана и невъзможност за вземане на представителни проби от тях, те не са изследвани.

Всички останали **Лаборатории за радиационни измервания** са изпълнили Програмата за радиологичен мониторинг за 2006 г.

МОНИТОРИНГ НА ШУМА

I. Система за контрол на шума

Системата за мониторинг на шума включва контрола на авиационен и промишлен шум.

1. Автоматична система за мониторинг на авиационен шум.

Системата се състои от 6 локални измерителни станции (терминали), разположени на територията на гр. София.

В момента работят нормално само четири от станциите - В-Орландовци, D-Подуене, Е-Кривина и F-Кримиковци. Данните от тях се получават периодично, чрез модемна връзка и се публикуват в тримесечните бюлетини на ИАОС. На всяко тримесечие те се актуализират в Националната база данни. Станция А-Летище София беше демонтирана поради напредване на строителните работи, свързани с новата пистова система.

През м. септември се проведе търг за сервизно обслужване на Автоматичната система за авиационен шум за 2006 г.

Констатации:

Автоматичната система за мониторинг на авиационен шум функционира, като в момента работят нормално четири от станциите - С-Редута, D-Подуене, Е-Кривина и F-Кримиковци.

Ежегодно е необходимо своевременно сключване на договор за сервизна поддръжка.

2. Мрежа за мониторинг на промишлен шум.

В края на 2005 г. беше изготвен окончателен списък на промишлените обекти, източници на шум на територията на РИОСВ, след съгласуване с директорите на РИОСВ и началниците на РЛ.

През м. март 2006 г. беше съгласуван от Министъра на околната среда и водите предложението от РИОСВ Годишен график за провеждане на контролни измервания на нивата на шум, излъчван от промишлени обекти през 2006 г.

През м. април 2006 г. беше приета Наредба № 2 от 5 април 2006 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда (Обн. ДВ. бр.37 от 5.05.2006 г.).

През м. юни 2006 г. беше приета Наредба № 6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (Обн. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2006г.).

За 2006 г. в ИАОС е постъпила информация за проведените измервания от РЛ и направените проверки от РИОСВ, както следва:

РИОСВ/РЛ	Брой проведени измервания	Брой направени проверки извън утвърдения график
Благоевград	3	-
Бургас	9	1
Варна	9	3
В. Търново	7	1
Враца	18	2
Монтана	18	4
Пазарджик		
Плевен	16	12
Пловдив	5	6
Русе	11	11
Смолян	8	-
София	18	12
Ст. Загора		
Хасково	6	-
Шумен	7	1

Констатации:

- До момента на изготвяне на справка в ИАОС не е получена информация за проведените измервания на промишлен шум от РИОСВ Пазарджик и Ст. Загора.
- За подобряване на дейността по мониторинг на шум е необходимо да бъде доразработена подзаконовата нормативна база.

ОТПАДЪЦИ

I. Извършени дейности за изпълнение на ангажиментите на ИАОС по Наредба №9/28.09.2004 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационните документи и на закритите обекти и дейности

- Изпратени са на РИОСВ подробни указания за актуализация на списъците на депата, на инсталациите/ съоръженията за третиране на отпадъците и лицата докладващи за дейностите по отпадъците.

- Актуализирани са списъците на депата, на инсталациите/ съоръженията за третиране на отпадъците и лицата докладващи за дейностите по отпадъците и са изпратени на РИОСВ.
- През отчетния период в ИАОС е получена въведена на магнитен носител информацията от годишните отчети за:
  - образувани производствени или опасни отпадъци – 8 439 броя;
  - събиране, транспортиране и временно съхраняване на производствени или опасни отпадъци - 829 броя;
  - събиране, транспортиране и временно съхраняване на битови и/или строителни отпадъци - 185 броя;
  - депониране на отпадъци – 220 броя;
  - оползотворяване и/ или обезвреждане на отпадъци – 257 броя;

II. Дейности , свързани с изпълнение на задължения по други нормативни документи

Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки приета с ПМС №41/26.02.2004 г. Във връзка с изпълнение на ангажиментите на ИАОС по горесцитираната Наредба през отчетния период беше извършено следното:

- Актуализирани са списъците на предприятията, задължени да предоставят информация на ИАОС и на малките и средни предприятия.
- На всички предприятия от тези списъци ИАОС изпрати писма по електронната поща, за напомняне задълженията им за предоставяне на информация на ИАОС. Допълнително са изпратени напомнителни писма до предприятията, не отговорили в определения срок.
- Обобщена и анализирана беше информацията, получена от организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки, както и от предприятията, които индивидуално изпълняват задълженията си.
- Предстоящите промени в Наредбата бяха представени на семинара с представители на общините и предприятията; на семинар пред членовете на Булекопак АД (в гр.Велинград) беше представена дейността на ИАОС и проблемите в прилагането на Наредбата.
- Обработени: 31 бр.отчети от лицата по чл.21, ал.1, т.3, буква “б” и по чл.23, ал.1 и лицата извършващи обезвреждане на отпадъци от опаковки; 24 бр отчети вкл. одиторски доклади на лицата, които индивидуално изпълняват задълженията си; 5 бр. Доклади от Организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки.
- Разгледани бяха възможностите за промяна на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки; направени бяха конкретни предложения за включване на нови текстове, които да отразяват Решение 2005/270/ЕС.

Наредба за реда и начина за оползотворяването на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието, приета с ПМС №339/14.12.2004 г. Наредбата регламентира изискването за изготвянето на доклад до министъра на околната среда и водите относно употребата на утайки в земеделието въз основа на обобщени данни получени от РИОСВ на магнитен носител. Във връзка с изпълнение на ангажиментите на ИАОС по горесцитираната Наредба през отчетния период беше извършено следното:

С циркулярно писмо на РИОСВ са изпратени таблици за въвеждане на информацията изискваща се по Наредбата

Отговори са получени от 11 РИОСВ, които имат ПСОВ, образуващи неопасни утайки, с капацитет над 300 кг дневно БПК₅, съответстващо на 5000 еквивалентни жители

Разработени са въпросници за въвеждане на информация от ПСОВ относно количеството образувани утайки, с цел създаването на регистър на производителите и потребителите на утайки

След съгласуване с МОСВ, Дирекция “УО” така разработените въпросници са предоставени на 43 ПСОВ – градски пречиствателни станции за отпадъчни води и пречиствателни станции на предприятия

Отговори са получени от 40 ГПСОВ и от 5 пречиствателни станции на предприятия

Наредба за изискванията за третирането на отпадъците от моторни превозни средства приета с ПМС №311/17.11.2004 г. В тази Наредба се посочват мерките, имащи за цел намаляване генерирането на отпадъци от моторни превозни средства (МПС) и от друга страна стимулиране на повторната употреба, рециклирането и други форми на оползотворяване на ИУМПС. Чрез нея се определя реда и начините за събирането, временното съхраняване и разкомплектоването на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), както и оползотворяването и/или обезвреждането и изпълнението на целите за повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъците от МПС.

Наредбата регламентира и изискване за въвеждане в действие на компютърна информационна система за отчитане и контрол по прилагане на Наредбата. Във връзка с изпълнението на тази задачи и сроковете и обхвата на докладите, които България е задължена да изпраща до ЕК се разработи проект за практическо прилагане на заложените в Директива 2000/53/ЕС изисквания. Проектът получи финансиране, като се създаде работна група в която участват представители на Министерство на околната среда и водите, Изпълнителна агенция по околна среда, Агенция митници, Национална служба „Пътна полиция”, Изпълнителна агенция автомобилна администрация и Национален статистически институт.

През 2006 г. се изготви доклад въз основа на събраните данни по чл. 22 и л. 25 – 27 от Наредбата, като е отчетен броя на издадените разрешения на лицата по чл. 9 и на организациите по оползотворяване по чл. 35, ал. 2 и броя на утвърдените програми на лицата по чл. 33. За целите на доклада са използвани събраните през 2005 г. данни за пуснатите на пазара МПС, данни за събраните от центрове за разкомплектоване и площадки за временно съхраняване ИУМПС и третирани отпадъци от МПС.

Във връзка с изпълнение на ангажиментите на ИАОС по горе цитираната Наредба и за целите на доклада през отчетния период бяха изготвени и изпратени писма на:

- Генерална Дирекция “Полиция”, Главна Дирекция “ППОРП” към Министерство на Вътрешните Работи за предоставяне на данни за актуалното състояние на автомобилния парк в страната и разпределението му по възраст;
- Национална Агенция за Приходите към Министерство на Финансите във връзка с предоставяне на информация относно брой МПС, чиито собственици не са платили данък върху моторните превозни средства за повече от две години;
- Агенция митници във връзка с предоставяне на данни за внесените в страната МПС по страни вносителки;

- Организациите по оползотворяване - предприетите през предходната календарна година мерки относно изпълнението на задълженията по чл. 4, 6, 8, 10, 16 и чл. 17, ал. 2 от Наредбата;
  - Производителите и вносителите на МПС за уведомление относно задълженията им за докладване по Наредбата;
  - Лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално - предприетите през предходната календарна година мерки относно изпълнението на задълженията по чл. 4, 6, 8, 10, 16 и чл. 17, ал. 2 от Наредбата;
  - Операторите на центрове за разкомплектоване и на площадки за временно съхраняване на ИУМПС - брой приети ИУМПС, които не съдържат основни части и компоненти, и за сумата, заплатена от собственика на ИУМПС по чл.12, ал. 2 от Наредбата.
- С циркулярни писма на РИОСВ са предоставени списъците, на предприятията, които изпълняват и не изпълняват задължения си по чл. 22, ал.2 за изготвяне на тримесечни справки до ИАОС за събраните ИУМПС. Писмата се изготвят във връзка с подпомагането експертите от РИОСВ при осъществяване на текущ и последващ контрол съгласно чл.17, ал.4 от *Правилник за устройството и дейността на регионалните инспекции по околната среда и водите*;
  - Обобщена е получената годишна информацията за събраните и третирани ИУМПС от центрове за разкомплектоване и площадки за временно съхранение.
  - На всеки три месеца се актуализира публикуваната в интернет страницата на ИАОС информацията относно внесените и изнесени от страната МПС (предоставена от Агенция митници) и събраните за разкомплектоване ИУМПС (предоставяна от операторите на центрове за разкомплектоване и площадки за временно съхранение на ИУМПС).

Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, приета с ПМС № 230 от 01.11.2005 г. Наредбата регламентира изискването за въвеждане в действие на компютърна информационна система за отчитане и контрол по прилагане на Наредбата. Целта на информационната система е събиране и обработване на информацията, изискваща се от задължените лица, както и изготвянето на доклад до министъра на околната среда и водите за изпълнение целите на Наредбата. ИАОС изготвя информация за събраните количества отработени масла, начина на оползотворяването им, пуснатите на пазара масла, както и произведените, внесените и изнесените масла. Дейностите, извършени за изпълнение на ангажиментите на ИАОС съгласно наредбата са:

- Изготвен е списък на задължените лица по Наредбата, задължени да предоставят информация за събраните количества отработени масла и оползотворяването им и уведомяване за задълженията им за докладване в ИАОС, както и таблици за въвеждане на информацията.
- Изготвя се списък на вносителите и производителите на масла и уведомяване за задълженията им за докладване, както и таблица за въвеждане на информацията.
- Изработени са форми за докладване от НСИ, АМ и Организациите по оползотворяване, а също и за лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално.
- Изготвен и съгласуван с Дирекция “Управление на отпадъците” на МОСВ формат на доклада по прилагане на Наредбата.

Наредба за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори, приета с ПМС №144/05.07.2005 г. Наредбата регламентира изискването за въвеждане в действие на компютърна информационна система за отчитане и контрол по прилагане на Наредбата. Целта на информационната система е събиране и обработване на информацията, изискваща се от задължените лица, както и изготвянето на доклад до министъра на околната среда и водите за изпълнение целите на Наредбата. ИАОС има задължение за изготвяне на информация за количеството на пуснатите на пазара батерии и акумулатори и за количеството на събраните негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) през определени периоди и да осъществява достъп до тях. Във връзка с изпълнение на ангажиментите на ИАОС по горесцитираната Наредба през отчетния период беше извършено следното:

- Разработени са унифицирани формати за предоставяне на периодични справки и е осигурен достъп до тях чрез интернет страницата на ИАОС.
- Изпратено циркулярно писмо до РИОСВ за предоставяне на списък на лицата с издадени разрешения по чл. 12 от ЗУО за извършване на дейности по третиране на НУБА и притежаващи площадки за събиране и временно съхраняване, съоръжения за предварително третиране и съоръжения за оползотворяване.
- Изготвяне на списъци на лицата, задължени да предоставят периодична информация на ИАОС и уведомяване.
- На всички производители на батерии и акумулатори /7 бр./ и на всички /212 бр./ оператори на площадки за събиране и временно съхраняване на НУБА, съоръжения за предварително третиране и съоръжения за оползотворяване са изпратени уведомителни писма за задълженията им за докладване в ИАОС.
- С циркулярно писмо на РИОСВ са предоставени списъците, на лицата извършващи дейности по събиране, временно съхраняване, предварително третиране и оползотворяване на НУБА за верифициране и актуализиране, както и кои от тях не са изпратили в ИАОС информация по Наредбата.
- Изготвен и съгласуван с Дирекция “Управление на отпадъците” на МОСВ формат на доклада по прилагане на Наредбата.
- Обобщена е информацията за пуснатите на пазара батерии и акумулатори и за събраните НУБА за първите три периода на 2006 г. и е осигурен интернет достъп до нея.

Наредба за изискванията за пускане на пазарана електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване, приета с ПМС №82/10.04.2006 г. Наредбата регламентира изискването за въвеждане в действие на компютърна информационна система за отчитане и контрол по прилагане на Наредбата. Целта на информационната система е събиране и обработване на информацията, изискваща се от задължените лица, както и изготвянето на доклад до министъра на околната среда и водите за изпълнение целите на Наредбата. ИАОС има задължение за изготвяне на информация за количеството пуснато на пазара електрическо и електронно оборудване (ЕЕО) и за количеството на събраното излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) през определени периоди и да осъществява достъп до тях. Във връзка с изпълнение на ангажиментите на ИАОС по горесцитираната Наредба през отчетния период беше извършено следното:

- Разработени са унифицирани формати за предоставяне на периодични справки по Наредбата и е осигурен достъп до тях чрез интернет страницата на ИАОС.
- Обобщена е информацията за пуснатото на пазара ЕЕО и за събраното ИУЕЕО за трети период на 2006 г. и е осигурен интернет достъп до нея.
- Изготвен и съгласуван с Дирекция “Управление на отпадъците” на МОСВ формат на доклада по прилагане на Наредбата.
- Изготвяне на списъци на лицата, задължени да предоставят периодична информация на ИАОС и уведомяване.
- Изпратени са уведомителни писма на членовете на браншовите организации свързани с вноса и производството на ЕЕО, на производители на ЕЕО, на операторите на площадки за събиране и временно съхраняване на ИУЕЕО, на съоръжения за предварително третиране и съоръжения за оползотворяване на ИУЕЕО за задълженията им за докладване в ИАОС.
- Изпратено циркулярно писмо до РИОСВ за предоставяне на списък на лицата с издадени разрешения по чл. 12 от ЗУО за извършване на дейности по третиране на ИУЕЕО и притежаващи площадки за събиране и временно съхраняване, съоръжения за предварително третиране и съоръжения за оползотворяване.

Изготвено в Дирекция “Мониторинг на околната среда”